

Karta przedmiotu

Nazwa i kod przedmiotu	Wczesne wspomaganie rozwoju dziecka ze spektrum autyzmu [wykład], PG_00195430						
Kierunek studiów	Pedagogika specjalna (O)						
Data rozpoczęcia studiów	październik 2026 r.	Rok akademicki realizacji przedmiotu			2029/2030		
Poziom kształcenia	jednolite magisterskie	Grupa zajęć			Grupa zajęć obowiązkowych z zakresu kierunku studiów Grupa zajęć fakultatywnych Grupa zajęć powiązanych z prowadzonymi badaniami naukowymi w dziedzinie nauki związanej z kierunkiem - profil ogólnoakademicki		
Forma studiów	stacjonarne	Sposób realizacji			na uczelni		
Rok studiów	4	Język wykładowy			polski		
Semestr studiów	8	Liczba punktów ECTS			3.0		
Profil kształcenia	ogólnoakademicki	Forma zaliczenia			zaliczenie		
Jednostka prowadząca	Rektor -> Wydział Nauk Społecznych -> Instytut Pedagogiki						
Imię i nazwisko wykładowcy (wykładowców)	Odpowiedzialny za przedmiot	dr Małgorzata Moszyńska					
	Prowadzący zajęcia z przedmiotu						
Formy zajęć	Forma zajęć	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium	RAZEM
	Liczba godzin zajęć	30.0	0.0	0.0	0.0	0.0	30
	W tym liczba godzin zajęć na odległość: 0.0						
Aktywność studenta i liczba godzin pracy	Aktywność studenta	Udział w zajęciach dydaktycznych, objętych planem studiów		Udział w konsultacjach		Praca własna studenta	RAZEM
	Liczba godzin pracy studenta	30		0.0		45.0	75
Cel przedmiotu	Przygotowanie studentów do pracy w placówkach obejmujących wcz. wspom. dzieci z autystycznego spektrum zaburzeń, poprzez zapoznanie: z najważniejszymi kwestiami związanymi z wczesną interwencją wobec dzieci z autystycznego spektrum zaburzeń, ze środkami i metodami pracy w celu efektywnego wykonania pojawiających się zadań w pracy z małym dzieckiem z autystycznego spektrum zaburzeń; z metodami terapii małego dziecka ze spektrum autyzmu; z wiedzą na temat rozwoju dzieci z autystycznego spektrum zaburzeń we wczesnych jego etapach zarówno w aspekcie biologicznym jak i psychologicznym oraz społecznym;						

Efekty uczenia się przedmiotu	Efekt kierunkowy	Efekt z przedmiotu	Sposób weryfikacji i oceny efektu
	<p>[E. 1A.W.2] Zna i rozumie w pogłębiony sposób psychologiczno-pedagogiczne podstawy wiedzy o zaburzeniach ze spektrum autyzmu i działaniach profilaktyczno-wspomagających; podstawy neuropsychologii; zagadnienie zaburzeń ze spektrum autyzmu w kontekście innych zaburzeń neurorozwojowych, w tym afazji, mózgowego porażenia dziecięcego i ADHD; charakterystykę psychologiczną osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu w różnych okresach rozwojowych; wczesne symptomy autyzmu; znaczenie środowiska fizycznego, stymulacji i integracji sensorycznej w autyzmie; specyfikę funkcjonowania poznawczego, emocjonalnego i społecznego w zaburzeniach ze spektrum autyzmu; zagadnienie mowy, języka i komunikacji osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu; zasady diagnozy psychopedagogicznej uczniów z zaburzeniami ze spektrum autyzmu, w tym profile funkcjonalne; metody i narzędzia diagnostyczne, ze szczególnym uwzględnieniem międzynarodowego „złotego standardu diagnostycznego” ADI-R (Autism Diagnostic Interview-Revised) i ADOS (Autism Diagnostic Observation Schedule); metody komunikacji wspomagającej i alternatywnej (AAC); rolę komputera, mediów i nowych technologii w terapii osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu; metody psychologiczno-pedagogiczne stosowane w terapii autyzmu w kontekście praktyki opartej na dowodach (evidence base practice), w tym ESDM (The Early Start Denver Model); zasady korekcji zachowań i metody rozwiązywania problemów wychowawczych u dzieci lub uczniów z zaburzeniami ze spektrum autyzmu; różne podejścia do edukacji i terapii dzieci lub uczniów z zaburzeniami ze spektrum autyzmu, w tym modele edukacyjno-terapeutyczne, wybrane metody i formy pracy i terapii; zagadnienia pracy z rodzicami lub opiekunami dziecka lub ucznia z zaburzeniami ze spektrum autyzmu, wsparcia terapeutycznego i pomocy psychospołecznej rodzinie, wsparcia osoby z zaburzeniami ze spektrum autyzmu w dorosłym życiu; problematykę zatrudnienia dorosłych osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu</p>	<p>Student zna i rozumie podstawy psychologiczne, pedagogiczne i neuropsychologiczne zaburzeń ze spektrum autyzmu oraz ich związki z innymi zaburzeniami neurorozwojowymi. Potrafi rozpoznać wczesne symptomy autyzmu, analizować funkcjonowanie poznawcze, emocjonalne i społeczne osób z autyzmem oraz stosować metody diagnostyczne i terapeutyczne, w tym ADI-R, ADOS, AAC i ESDM. Zna zasady diagnozy psychopedagogicznej oraz podejścia do pracy z dziećmi, rodzicami i opiekunami osób z autyzmem, w tym wsparcie w dorosłym życiu i problematykę zatrudnienia.</p>	<p>[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny [SW1] wypowiedź ustna/rozmowa/diskusja</p>

Efekt kierunkowy	Efekt z przedmiotu	Sposób weryfikacji i oceny efektu
<p>[E. 1A.W. 1] Zna i rozumie w pogłębiony sposób medyczne podstawy zaburzeń ze spektrum autyzmu; anatomie i fizjologię układu nerwowego w kontekście deficytów i nieprawidłowości rozwojowych w spektrum autyzmu oraz psychospołeczne uwarunkowania funkcjonowania osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu; zagadnienia zaburzeń genetycznych i niepełnosprawności sprzężonych; podstawy psychiatrii, psychopatologii i neurologii; choroby wieku dziecięcego i wybrane problemy medyczne dotyczące dzieci z zaburzeniami ze spektrum autyzmu, w tym diety, suplementację, farmakoterapię; narzędzia do monitorowania stanu zdrowia dzieci; kryteria diagnostyczne zaburzeń ze spektrum autyzmu, ich uwarunkowania i epidemiologię; miejsce zaburzeń autystycznych w medycznych klasyfikacjach nozologicznych (ICD, DSM) i klasyfikacji funkcjonalnej (ICF); zasady diagnozy różnicowej; zagadnienie autystycznego spektrum zaburzeń w kontekście uszkodzenia słuchu, zaburzenia rozwoju intelektualnego oraz innych zaburzeń i niepełnosprawności; funkcjonowanie szkolne uczniów z zaburzeniami ze spektrum autyzmu i jego uwarunkowania</p>	<p>Student zna i rozumie podstawy medyczne związane z zaburzeniami ze spektrum autyzmu, w tym anatomie i fizjologię układu nerwowego oraz ich wpływ na rozwój dziecka z ASD. Posiada wiedzę na temat psychospołecznych uwarunkowań funkcjonowania osób z ASD, zaburzeń genetycznych i niepełnosprawności sprzężonych. Rozumie podstawy psychiatrii, psychopatologii i neurologii oraz specyfikę chorób wieku dziecięcego, w tym kwestie dietetyczne, suplementację i farmakoterapię u dzieci z ASD. Potrafi stosować narzędzia do monitorowania stanu zdrowia dziecka, zna kryteria diagnostyczne ASD, ich uwarunkowania i epidemiologię oraz klasyfikacje nozologiczne (ICD, DSM) i funkcjonalne (ICF). Rozumie zasady diagnozy różnicowej i wpływ ASD na inne zaburzenia neurorozwojowe, w tym uszkodzenie słuchu oraz niepełnosprawność intelektualną. Posiada wiedzę o funkcjonowaniu szkolnym uczniów z ASD oraz czynnikach wpływających na ich rozwój edukacyjny i społeczny.</p>	<p>[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny [SW1] wypowiedź ustna/rozmowa/dyskusja</p>
<p>[E. 1A.U. 1] Potrafi analizować medyczne podstawy zaburzeń ze spektrum autyzmu; analizować anatomie i fizjologię układu nerwowego w kontekście deficytów i nieprawidłowości rozwojowych w zaburzeniach ze spektrum autyzmu; analizować zaburzenia genetyczne i niepełnosprawności sprzężone, podstawy psychiatrii, psychopatologii i neurologii; określać choroby wieku dziecięcego i wybrane problemy medyczne dotyczące dzieci z zaburzeniami ze spektrum autyzmu, w tym zagadnienia diety, suplementacji i farmakoterapii; stosować narzędzia do monitorowania stanu zdrowia dzieci; opisać kryteria diagnostyczne zaburzeń ze spektrum autyzmu, uwarunkowania i epidemiologię; określać i analizować zaburzenia autystyczne w medycznych klasyfikacjach nozologicznych (ICD, DSM) i klasyfikacji funkcjonalnej (ICF); określać diagnozę różnicową – autystyczne spektrum zaburzeń w kontekście uszkodzenia słuchu, zaburzenia rozwoju intelektualnego oraz innych zaburzeń i niepełnosprawności</p>	<p>Student zna i rozumie medyczne podstawy zaburzeń ze spektrum autyzmu, w tym anatomie i fizjologię układu nerwowego w kontekście deficytów i nieprawidłowości rozwojowych związanych z tymi zaburzeniami. Potrafi analizować zaburzenia genetyczne, niepełnosprawności sprzężone oraz podstawy psychiatrii, psychopatologii i neurologii w kontekście autyzmu. Zna wybrane problemy medyczne dotyczące dzieci z zaburzeniami ze spektrum autyzmu, takie jak zagadnienia diety, suplementacji i farmakoterapii. Potrafi posługiwać się narzędziami monitorowania stanu zdrowia dzieci, rozumie kryteria diagnostyczne zaburzeń ze spektrum autyzmu, uwarunkowania i epidemiologię tych zaburzeń. Potrafi analizować zaburzenia autystyczne w kontekście klasyfikacji nozologicznych (ICD, DSM) i klasyfikacji funkcjonalnej (ICF), a także przeprowadzać diagnozę różnicową w kontekście innych zaburzeń i niepełnosprawności, takich jak uszkodzenie słuchu i zaburzenia rozwoju intelektualnego.</p>	<p>[SU1] wypowiedź ustna/rozmowa/dyskusja [SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny</p>
<p>[E. 1A.K. 1] jest gotów do autorefleksji nad rozwojem zawodowym</p>	<p>jest autorefleksyjny nad rozwojem zawodowym</p>	<p>[SK1] wypowiedź ustna/rozmowa/dyskusja [SK4] test/egzamin - ustny lub pisemny</p>

Treści przedmiotu	wczesne wspomaganie rozwoju dziecka z ASD - założenia terminologiczne; - funkcje i zasady wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka z ASD; - wczesne i trwałe objawy spektrum autyzmu u niemowląt i małych dzieci; - mity dotyczące autystycznego spektrum zaburzeń i ryzyko błędnych diagnoz; - nieprawidłowe wzorce zachowań u małych dzieci z autystycznego spektrum zaburzeń; - znaczenie terapii indywidualnej oraz grupowej w pracy z małym dzieckiem z autystycznego spektrum zaburzeń; - dostosowanie środowiska terapeutycznego i podejmowanych działań (formy oddziaływań i metody pracy) do potrzeb i możliwości dzieci z ASD; - rola zabawy w rozwoju dzieci ze spektrum autyzmu; - postawa terapeuty a efektywność zajęć prowadzonych w ramach terapii; zasady etyczne obowiązujące w pracy terapeuty;		
Wymagania wstępne i dodatkowe			
Sposoby i kryteria oceniania osiągniętych efektów uczenia się	Sposób oceniania (składowe)	Próg zaliczeniowy	Składowa oceny końcowej
	egzamin pisemny	51.0%	100.0%
Zalecana lista lektur	<p>Podstawowa lista lektur</p> <p>A.1. wykorzystywana podczas zajęć: Brudnik E., Moszyńska A., Owczarska B. (2000). Ja i mój uczeń pracujemy aktywnie. Przewodnik po metodach aktywizujących, Zakład Wydawniczy SFS, Kielce.</p> <p>Delacato C. (1995). Dziwne, niepojęte autystyczne dziecko, Fundacja Synapsis, Warszawa.</p> <p>Frith U.(2005), Autyzm i zespół Aspergera, Wydawnictwo Lekarski PZWL, Warszawa.</p> <p>Gambin M., Łukowska E. (red). (2009). Wspomaganie rozwoju osób z autyzmem. Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa.</p> <p>Grandin T., Panek R. (2016). Mózg autystyczny, Podróż w głąb niezwykłych umysłów, Copernicus Center Press, Kraków.</p> <p>Grandin T, (1995), Scariano M. Byłam dzieckiem autystycznym, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa-Wrocław.</p> <p>Greenspan S.I., Wieder S. (2014). Dotrzeć do dziecka z autyzmem. Jak pomóc dzieciom nawiązać relacje, komunikować się i myśleć. Metoda Floortime, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków.</p> <p>Grycman M. (2011). Program wspomaganie kompetencji komunikacyjnej dzieci z ciężkimi zaburzeniami porozumiewania się. Ciągi czynności, gry i zabawy, P.W. Formator, Toruń.</p> <p>Kołakowski A., Pisula A., (2011), Sposób na trudne dziecko: przyjazna terapia behawioralna, GWP, Sopot.</p> <p>Kossewska J. (2009). (red.), Kompleksowe wspomaganie rozwoju uczniów z autyzmem i zaburzeniami pokrewnymi, Oficyna Wydawnicza IMPULS, Kraków.</p> <p>Kruk-Lasocka J. (1999). Autyzm czy nie autyzm. Problemy diagnozy i terapii pedagogicznej małych dzieci, Dolnośląska Szkoła Wyższa Edukacji, Wrocław.</p> <p>Pisula E.(2005), Małe dziecko z autyzmem, GWP, Gdańsk.</p> <p>Rogers S., Dawson G., Vismara L.A. (2015). Metoda wczesnego startu dla dziecka z autyzmem (ESDM). Jak wykorzystywać codzienne aktywności, aby pomóc dzieciom tworzyć więzi, komunikować się i uczyć, Wydawnictwa Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków.</p> <p>Suchowierska M., Ostaszewski P., Bąbel P. (2012). Terapia behawioralna dzieci w autyzmem. Teoria, badania i praktyka stosowanej analizy zachowania, GWP, Sopot.</p> <p>Sundberg M.L. (2015). VB-MAPP. Ocena kamieni milowych i planowanie terapii. Podręcznik. Program do oceny umiejętności językowych i społecznych dzieci w autyzmem i innymi zaburzeniami rozwoju., Fundacja Scolaris, Warszawa.</p> <p>Vopel K.W. (2002). Gry i zabawy interakcyjne, Wydawnictwo Jedność, Kielce</p>		

	Uzupełniająca lista lektur	<p>A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu): A.1. wykorzystywana podczas zajęć: Brudnik E., Moszyńska A., Owczarska B. (2000), Ja i mój uczeń pracujemy aktywnie. Przewodnik po metodach aktywizujących, Zakład Wydawniczy SFS, Kielce. Delacato C. (1995), Dziwne, niepojęte autystyczne dziecko, Fundacja Synapsis, Warszawa. Frith U.(2005), Autyzm i zespół Aspergera, Wydawnictwo Lekarski PZWL, Warszawa. Gambin M., Łukowska E. (red). (2009). Wspomaganie rozwoju osób z autyzmem. Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa. Grandin T., Panek R. (2016). Mózg autystyczny, Podróż w głąb niezwykłych umysłów, Copernicus Center Press, Kraków. Grandin T, (1995), Scariano M. Byłam dzieckiem autystycznym, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa-Wrocław. Greenspan S.I., Wieder S. (2014). Dotrzeć do dziecka z autyzmem. Jak pomóc dzieciom nawiązać relacje, komunikować się i myśleć. Metoda Floortime, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków. Grycman M. (2011). Program wspomaganie kompetencji komunikacyjnej dzieci z ciężkimi zaburzeniami porozumiewania się. Ciągi czynności, gry i zabawy, P.W. Formator, Toruń. Kołakowski A., Pisula A., (2011), Sposób na trudne dziecko: przyjazna terapia behawioralna, GWP, Sopot. Kossewska J. (2009). (red.), Kompleksowe wspomaganie rozwoju uczniów z autyzmem i zaburzeniami pokrewnymi, Oficyna Wydawnicza IMPULS, Kraków. Kruk-Lasocka J. (1999). Autyzm czy nie autyzm. Problemy diagnozy i terapii pedagogicznej małych dzieci, Dolnośląska Szkoła Wyższa Edukacji, Wrocław. Pisula E.(2005), Małe dziecko z autyzmem, GWP, Gdańsk. Rogers S., Dawson G., Vismara L.A. (2015). Metoda wczesnego startu dla dziecka z autyzmem (ESDM). Jak wykorzystywać codzienne aktywności, aby pomóc dzieciom tworzyć więzi, komunikować się i uczyć, Wydawnictwa Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków. Suchowierska M., Ostaszewski P., Bąbel P. (2012). Terapia behawioralna dzieci w autyzmie. Teoria, badania i praktyka stosowanej analizy zachowania, GWP, Sopot. Sundberg M.L. (2015). VB-MAPP. Ocena kamieni milowych i planowanie terapii. Podręcznik. Program do oceny umiejętności językowych i społecznych dzieci w autyzmie i innymi zaburzeniami rozwoju., Fundacja Scholaris, Warszawa. Vopel K.W. (2002). Gry i zabawy interakcyjne, Wydawnictwo Jedność, Kielce.</p>
	Adresy eZasobów	
Przykładowe zagadnienia/ przykładowe pytania/ realizowane zadania		
Praktyki zawodowe w ramach przedmiotu	Nie dotyczy	

Dokument wygenerowany elektronicznie. Nie wymaga pieczęci ani podpisu.